

Отже, ми дійшли висновку, що французькій соціальній рекламі більш характерно вживання складних комунікативних структур, які утворені за допомогою поєднання декількох комунікативних актів в одному. Найчастіше це поєднання асертивного акту, ілюкутивна сила якого полягає в ствердженні певного стану речей, та директивного акту як заклик до певного способу життя чи до дотримання певних поведінкових стандартів.

За частотою вживання серед простих мовленнєвих актів на першому місці йдуть асертиви, далі – директиви, а не третьому – квеситиви, які у більшості випадків представлено риторичним запитанням, відповідь на яке стає зрозумілою із контексту рекламного повідомлення. Вживання експресивів та інших типів мовленнєвих актів не є характерним для дискурсу французької соціальної реклами. Окрім цього, всі вище перераховані мовленнєві акти можуть поєднуватися один з одним утворюючи складні комунікативні структури, які дуже часто обрамлено у діалоги.

Література:

1. Карасик В. И. Языковой круг: личность, концепты, дискурс: монография / В. И. Карасик. – 2-е изд. – М. : Гнозис, 2004. – 390 с.
2. Почепцов Г. Г. Коммуникативные технологии двадцатого века / Г. Г. Почепцов. – Москва : Рефл-бук; К. : Ваклер, 1999. – 352 с.
3. Searle J. R. Speech Acts, Mind and Social Reality / J. R. Searle, G. Meggle, G. Grewendorf // Discussions with John R. Searle / J. R. Searle, G. Meggle, G. Grewendorf. – Kluwer, 2002. – P. 3–16.
4. Searle J. Indirect Speech Acts // In: Syntax and Semantics. Ed. By P. Cole and J. Morgan. – N.Y. ; Lnd., 1975. – V. 3. – P. 59–82.

УДК 37.091.39: 811.11

*А. І. Шайнер, Н. П. Вільховченко,
Національний університет «Львівська політехніка», м. Львів*

ВИКОРИСАННЯ МЕТОДУ «КЕЙС-СТАДІ» У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ НЕМОВНОГО ЗАКЛАДУ ОСВІТИ УКРАЇНИ ПРИ ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Стаття присвячена методиці кейс-стаді, типології та характерним рисам кейсів. Встановлено, що застосування кейс-методу сприяє підвищенню пізнавального інтересу студентів до іноземної мови немовних закладів освіти. Відзначено, що кейси багаті за змістом та володіють потенціалом, який дозволяє враховувати отримані студентом знання для вивчення мови спеціальності та розвитку комунікативних здібностей. Охарактеризовано педагогічний потенціал кейсів, який відповідає за формування дослідницьких, комунікативних та творчих навиків. Доведено, що даний метод може ефективно використовуватися для досягнення цілей навчання професійної іноземної мови та міжкультурної адаптації.

Ключові слова: кейс-метод, кейс-технології, іноземна мова, міжкультурна компетенція.

CASE-STUDY IMPLEMENTATION IN THE EDUCATIONAL PROCESS OF UKRAINIAN NON-LINGUISTIC HIGHER EDUCATIONAL ESTABLISHMENTS IN FOREIGN LANGUAGE-LEARNING

The article is dedicated to the case-study methodology, typology and characteristic feature of cases. Case-method is stated to foresee the students' individual foreign activity in the artificially created professional environment that gives the possibility to optimal combination of the theoretical training with practical skills necessary for creative activity in the professional sphere. By modeling the real life situation, students assess the problem objectively and critically searching for the ways of resolving the specific issues.

The implementation of case-study has been proved to foster the students' cognitive interest increase in foreign language of non-linguistic higher educational establishments. It is noted that case-studies are extremely rich in content and can provide the learner with the potential to aggregate acquired knowledge for specific language learning as well as communicative skills development. Organizing the process of learning foreign languages with the help of case-study, students are certain to form both the intercultural ability by training the foreign language communication skills in the sphere of professional activity and sociocultural abilities which mean forming and developing the team work skills, being capable of carrying the responsibility for the results, acquiring the techniques for negotiation handling, being skillful in position argumentation, making appropriate speeches. The pedagogical potential of cases responsible for research, communicative and creative skills formation has been characterized. This method is proved to be efficiently used for achieving the desired professional foreign language learning goals and intercultural adaptation.

Key words: case-method, case-study, case-technology, foreign language, intercultural competence.

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ МЕТОДА «КЕЙС-СТАДИ» В НАУЧНОМ ПРОЦЕССЕ НЕЯЗЫКОВОГО УЧРЕЖДЕНИЯ УКРАИНЫ ПРИ ИЗУЧЕНИИ ИНОСТРАННОГО ЯЗЫКА

Статья посвящена методике кейс-стади, типологии и характерным чертам кейсов. Утверждается, что использование кейс-метода способствует повышению познавательного интереса студентов к иностранному языку неязыковых учреждений. Отмечено, что кейсы чрезвычайно богаты по содержанию, владеют потенциалом, который позволяет учитывать полученные студентом знания для изучения языка специальности и развития коммуникативных способностей. Охарактеризовано педагогический потенциал кейсов, отвечающий за формирование исследовательских, коммуникативных и творческих навыков. Доказано эффективное использование данного метода для достижения учебных целей профессионального иностранного языка, межкультурная компетенция.

Ключевые слова: кейс-метод, кейс-стади, кейс-технологии, иностранный язык, межкультурная компетенция.

Постановка проблеми. В умовах європейської інтеграції України невпинно зростає значення та роль іноземної мови у житті сучасного суспільства, яке характеризується розширенням міждержавних та торгово-економічних зв'язків із іноземними державами, розвитком науки та техніки. Іноземна мова трансформується в дієвий фактор соціально-економічного, науково-технічного та загальнокультурного прогресу, а володіння нею виступає одним із ключових завдань професійної підготовки у сучасному вузі, оскільки забезпечує безпосередню участь студентів у міжнародній та професійній комунікації для задоволення фахових потреб, реалізації особистих та ділових якостей, а також сприяє подальшій професійній самоосвіті й самовдосконаленню. Підготовка висококваліфікованих, а також духовно розвинутих, готових до інновацій, спілкування та співробітництва фахівців світового рівня стимулює пошук засобів та методів активізації навчання, розробку новітніх навчальних технологій. Кейс-метод (метод аналізу ситуацій) передбачає застосування новаторських педагогічних прийомів навчання та спрямований на розвиток критичного мислення, формування інтересів студентів до навчального процесу, здобуття знань у проблемних ситуаціях.

Огляд останніх досліджень і публікацій з цієї проблеми. Розробка методичних рекомендацій щодо використання методу кейс-стаді здійснювалася поетапно шляхом впровадження нових елементів та принципів навчання українськими й зарубіжними науковцями-педагогами. Аналіз науково-педагогічної літератури засвідчує, що питання кейс-методу ґрунтовно досліджувалося О. Баєвою, Л. Беседіною, А. Венгером, В. Давиденко, А. Довгоруком, Н. Заячківською, Г. Каніщенко, В. Конашук, Л. Козиріною, А. Кореневою, В. Лободою, Т. Макаровою, В. Наумовим, Л. Острівною, А. Панфіловою, Є. Полат, О. Пометун, А. Сидоренко, О. Сторубльовим, П. Шереметом та ін.

Вагомий внесок у розвиток кейс-технологій зробили західні вчені Дж.Ерскін, Г. Кардос, М. Ліндерс, Дж. Маан, Р. Меррі, Е. Монтера, М. Норфі, Р. Прінг, П. Хатчінгс, Р. Льюїс, Дж.Рейнольдс, Г. Сайкс, М.Стенфорд тощо. Окремі аспекти вказаної проблематики знайшли своє відображення у публікаціях вітчизняних педагогів Г. Багієва, О. Смолянинової, В. Чуба. Вони розглядають кейси як метод навчання, форму організації навчально-пізнавальної діяльності студентів, зрештою дидактичну технологію, що застосовується в процесі фахової підготовки. Класифікацію інтерактивних методів навчання пропонують в своїх дослідженнях Т. С. Паніна, Л. Н. Вавилова, Є. Я. Голант.

Завданням дослідження є висвітлення головних принципів та засобів використання методу кейс-стаді у навчальному процесі немовних ВНЗ при вивченні іноземної мови.

В науковій літературі спостерігається різноманітність підходів у трактування поняття «метод кейс-стаді». Слідом за Г. А. Дубиніною під методом навчання іноземної мови кейс-стаді ми розуміємо аналіз конкретних професійно-значущих випадків, виділених на основі фактичного іншомовного матеріалу в цілях подання його студентам для самостійного вивчення та подальшого групового чи колективного обговорення цих ситуацій під час занять [5, с. 81].

Виклад основного матеріалу дослідження. Кейс-метод передбачає самостійну іншомовну діяльність студентів у штучно створеному професійному середовищі, яка дає можливість оптимально поєднати теоретичну підготовку з практичними вміннями, необхідними для творчої діяльності у професійній сфері. Студенти, моделюючи реальну життєву ситуацію, об'єктивно та критично оцінюють проблему, шукають способи вирішення конкретних завдань.

Засновниками кейс-методу вважаються дослідники М. Швер, Ф. Едейем та К. Сйтс, які імplementували його в американській школі бізнесу (Harvard Business School) у 1921 році. Експериментальне впровадження новаторського підходу до вивчення іноземних мов відбувалося протягом 1909 – 1919 рр. Учні-практиканти навчалися згідно схеми, яка передбачала моделювання конкретної ситуації або проблеми з наступним проведенням аналізу і наданням відповідних рекомендацій. Після видання деканом Діном Донхменом збірника кейсів у 1920 р. уся система навчання менеджменту в Гарвардській Школі перейшла на методику Case Studies [9, с. 12].

Зарубіжний досвід використання інноваційних педагогічних технологій поступово й результативно впроваджується вітчизняними педагогами в навчальний процес українських вищих шкіл. Як відзначає А. Довгорукий, кейс-стаді є результативним методом навчання та характеризується низкою переваг:

- можливість роботи у групах на спільному проблемному полі;
- оперування лаконічною інформацією, яка знижує ступінь невизначеності в умовах обмеження часу;
- використання принципів проблемного навчання;
- можливість отримати не лише знання, але і детальне та глибоке усвідомлення теоретичних концепцій;
- здатність створювати нові моделі;
- вироблення навиків простого узагальнення інформації [6, с. 27]

Особливими вимогами щодо застосування кейс-методики є виконання відповідного алгоритму дій. Оптимальна організація кейсу передбачає дотримання наступних вимог: чітко поставлена мета; відповідний рівень труднощів; актуальність досліджуваних проблем; ілюстрація типових ситуацій; розвиток аналітичного способу мислення; провокація дискусії; наявність декількох варіантів розв'язання поставлених завдань. З метою мотивації студентів, викладач повинен підібрати або скласти кейс згідно визначених критеріїв, які включають зацікавлення змістовим наповненням, простоту й дохідливість мови, «драматизм» і чітко сформульований проблемний аспект, позитивні та негативні приклади, відповідність потребам обраного контингенту студентів, наявність необхідної та достатньої кількості інформації.

Використання кейс-методу у багатьох навчальних закладах, орієнтація на різну цільову аудиторію зумовили появу багатовекторної класифікації кейсів. Так, за способом отримання інформації виокремлюють «польові» (базуються на реальних фактах) та «кабінетні» (придумані викладачем ситуації) кейси. За джерелом отримання інформації кейси класифікують на: «бібліотечні» – використані джерела беруться з бібліотеки і носять формальний характер і «неформальні» – основна інформація одержана внаслідок зустрічей і розмов з фахівцями. За об'ємом кейси поділяють на: «американські» – довготривалі та «західноєвропейські» – короткотривалі [2, с. 16].

Джерелом для виокремлення ситуацій для проведення кейсів можуть слугувати публікації в періодичних виданнях, енциклопедичні статті, інтерв'ю з керівниками підприємств, оголошення, звіти про діяльність компаній, архіви, таблиці, графіки, аудіо- та відеоматеріали [1, с. 61]. Окремо слід наголосити на ефективності є використання комп'ютерів при проведенні занять із застосуванням кейс-стаді. Це дозволяє компактно подавати групам ілюстративний, табличний, схематичний матеріал (презентації Power Point), оперативно виконувати розрахунки на базі програми Excel тощо.

До характерних рис методу кейс-стаді, які дозволяють вправно застосувати його у навчальному процесі для підвищення мотивації студентів, полегшення вивчення матеріалу, уникнення формалізму в процесі отримання знань, забезпечення розуміння корисності матеріалу для подальшої професійної діяльності належать:

- 1) завдання викладача полягає у спрямуванні студентів на пошук різноманітних варіантів рішень, виключивши існування єдиної правильної відповіді на поставлене запитання;
- 2) рівноправність усіх сторін у процесі обговорення, оскільки акцент ставиться на вироблення знань, а не на засвоєння уже існуючих істин, які пропонуються педагогом;
- 3) окрім опанування новими знаннями, результатом роботи за методом кейс-стаді є формування навиків професійної діяльності, розвитку системи цінностей, життєвих настанов та світосприйняття [8, с. 45].

Науковцями рекомендовано проводити кейси дотримуючись п'яти етапів. На першому етапі студентів ознайомлюють із ситуацією, яка буде опрацьовуватися, її специфікою з точки зору причетності до професійної діяльності майбутніх фахівців. Другий етап передбачає виокремлення основної проблеми, а також факторів і персоналій, які можуть впливати на її вирішення. Впродовж третього етапу учасники дискусії обговорюють концепції або теми для мозкового штурму. На четвертому етапі здійснюється порівняльний аналіз прогнозованих наслідків після прийняття того чи іншого рішення. Завершальний етап вимагає прийняття узагальненого рішення кейсу: визначаються варіанти вирішення поставлених завдань, а також окреслюються проблеми, що можуть виникнути та обговорюються механізми їх попередження [4, с. 3].

Для досягнення максимальної ефективності практичного заняття із застосуванням методики кейс-стаді необхідно максимально активізувати кожного студента, залучивши його до процесу аналізу ситуації і прийняття рішень. Для цього клас поділяється на мікро-групи (команди), чисельністю 3-5 особи, які обирають спікера. Його роль полягає в організації продуктивної діяльності мікро-групи, розподілі питань між учасниками, відповідальності за прийняті рішення. Після завершення роботи, спікер доповідає про основні результати роботи своєї команди впродовж 10 хвилин.

Варто зазначити, що кейс-завдання для навчально-пізнавальної діяльності майбутніх фахівців з іноземної мови можуть бути теоретичного (положення граматики мови), теоретико-практичного (вивчення мовних аспектів та застосування їх на практиці), практичного (вирішення практичних мовних ситуацій) та міжпредметного (поєднання вивчення іноземної мови з фаховою підготовкою майбутніх спеціалістів) характеру.

Організуючи процес вивчення іноземних мов методом кейс-стаді формується здатність студентів до вироблення міжкультурної компетенції, зокрема: предметної – шляхом тренування навичок спілкування іноземною мовою у сфері професійної діяльності; соціокультурної – у процесі роботи над кейсом формуються і розвиваються вміння працювати в команді, нести відповідальність за результат, здійснюється навчання технікам ведення переговорів, вмінню аргументувати свою позицію, виступати з презентацією. На нашу думку, в ході роботи над кейсом проявляються організаторські та лідерські навички членів команди, формується досвід міжкультурної комунікації в ході опрацювання текстів та статей іноземною мовою. Набуття лінгвістичної компетенції за допомогою методу кейс-стаді значною мірою супроводжується роботою над лексикою і структурами мови ділового та професійного спілкування. Основний акцент необхідно ставити на прагматичному аспекті текстів за фахом. Таким чином, у студентів формуються уміння складати логічний пов'язаний, відповідні певній ситуації спілкування, письмові та усні повідомлення й роботи узагальнені висновки [7, с. 89].

При чіткому дотриманні методичних рекомендацій до проведення кейсів та правильного вибору кейс-завдань, метод ситуативних завдань сприяє формуванню спроможності студентів приймати обґрунтовані рішення, використовуючи засоби іншомовного спілкування. Такі вміння утверджуються і розвиваються поетапно:

1) читання і розуміння автентичного тексту професійно-орієнтованого характеру, що становить основу ділового спілкування;

2) знайомство з конкретним випадком, розуміння проблемної ситуації та ситуації прийняття рішень;

3) пошук додаткової інформації, необхідної для вирішення завдання;

4) обговорення альтернативних рішень проблеми/конфліктної ситуації;

5) резолюція. Прийняття рішень. Зіставлення й оцінка варіантів розв'язання завдань;

6) диспут. Захист своїх рішень окремими групами;

7) узагальнення підсумків. Порівняльний аналіз групових варіантів вирішення проблеми з прийнятими рішеннями в реальних умовах.

Поетапне виконання кейс-завдань стимулює студентів до ефективної творчої роботи, а використання даного методу розвиває аналітичні (вміння класифікувати інформацію, виокремлювати головний та несуттєвий матеріал, отримувати, аналізувати та представляти відомості; мислити чітко й логічно), практичні (застосування на практиці навичок використання теорії, методів та принципів), творчі (генерація альтернативних рішень), комунікативні (опанування ораторським мистецтвом, здатність захищати власну точку зору й переконувати опонентів, використовувати наочний матеріал та інші медіа-засоби, кооперуватися в групі, складати короткий та переконливий звіт), соціальні (оцінка поведінки людей, вміння слухати, підтримувати чи аргументувати в дискусії протилежні думки, контролювати себе тощо) навички [4].

В ході комплексного вивчення іноземної мови на базі кейс-технологій відбувається засвоєння нової лексики, ідіоматичних виразів, нових синтаксичних структур. Окрім цього, необхідність виступу перед членами групи з обґрунтуванням власної точки зору нерідною мовою, примушує студентів ретельно готуватися й логічно висловлюватися. Професійні знання та впевненість у спроможності знайти коректно-правильне рішення, яке постало перед групою, є додатковим стимулом для оволодіння комунікативними вміннями іноземною мовою. Апробація власних комунікативних навичок в ході дискусії дає можливість кожному учаснику виявити свої слабкі сторони та зміцнює бажання працювати у напрямі покращення мовних знань [3, с. 97]. Діалогам та полеміці в рамках кейса передують робота над лексикою та граматику, покликана навчити учасників процесу лаконічно думати і вміти переконати співрозмовника чи декількох членів групи у правильності своїх міркувань.

Навчально-педагогічна практика застосування кейс-технологій демонструє високу результативність використання даного методу, що полягає, в першу чергу, у підвищенні рівня знань іноземної мови в цілому. До численних переваг кейсів необхідно також віднести: 1) використання термінів та їх розуміння відбувається ефективно, оскільки формуються вміння їх подальшого застосування; 2) накопичується досвід проведення презентацій шляхом публічного захисту своєї роботи іноземною мовою; 3) розвивається творче мислення, здатність думати засобами іноземної мови; 4) відпрацьовується техніка постановки різноманітних запитань, а також участі в дискусіях з аргументованою позицією, що в сукупності сприяє розвитку мовлення без опори на текст; 5) вдосконалюються навички професійного читання іноземною мовою та опрацювання інформації; 6) проводиться навчання командної роботи та вироблення колективних рішень.

Метод кейс-стаді вимагає попередньої підготовки студентів, наявності в них навичок самостійної роботи, оскільки неготовність учасників навчального процесу, відсутність мотивації можуть призвести до поверхневого обговорення кейса. До ключових недоліків неякісного проведення кейсів належать відсутність якісного аудиторного фонду, недостатність досвіду проведення кейсів у викладача, недостатня кількість спеціалізованої літератури про навчання за допомогою інноваційних педагогічних технологій. З метою уникнення помилок та досягнення максимальної ефективності, кейс-метод на уроках іноземної мови рекомендується впроваджувати на випускних курсах, коли студенти досягають високого рівня знань зі спеціальності та володіння іноземною мовою.

Підсумовуючи необхідно наголосити, що метод кейс-стаді не лише вдосконалює та урізноманітнює практичні заняття, а також надає можливість студентам проявити мовленнєву самостійність, реалізувати комунікативні вміння та мовленнєві навички.

Застосування методу кейс у навчальному процесі допомагає слухачам розширити й активізувати словниковий запас фахових лексем, підвищує ефективність формування культури професійної мови майбутніх спеціалістів нефілологічних спеціальностей. Варто наголосити, що навчально-мовленнєва ситуація спонукає слухачів до спілкування, управляє мовленнєвою поведінкою, ініціює механізм ситуативної ролівої гри. В результаті навчання на основі імплементації кейсів на уроках іноземної мови відбуваються позитивні зміни у мовленні студентів як в якісному (розмаїтість діалогічних єдностей, ініціативність мовних партнерів, емоційність висловлювань) так і в кількісному (правильність мови, обсяг висловлення, темп мови) відношенні.

Висновки. Отже, метод ситуаційних вправ належить до інтерактивних методик, який поєднує теоретичний навчальний процес з реальною практичною діяльністю спеціалістів. Кейс-технологія сприяє розвитку винахідливості, формує вміння вирішувати задекларовані завдання, розвиває здібності, вчить проводити аналіз і діагностику проблем, спілкуватися іноземною мовою. Студенти вбачають у кейсах можливість проявити ініціативу, відчуття самостійності під час засвоєння теоретичних положень та оволодіння практичними навиками. З огляду на це, детальний аналіз ситуації значно впливає на професіоналізм студентів, сприяє їх фаховому становленню, формує інтерес та позитивну мотивацію до навчання.

Перспективи подальшого дослідження вбачаються нами у більш детальному вивченні зазначеного методу, зокрема розробці варіантів завдань для використання на практичних заняттях з іноземної мови.

Література:

1. Аверьянова С. В. О зарубежном опыте формирования умений делового общения (прием «case-study») / С. В. Аверьянова // Лингводидактические аспекты обучения профессиональному общению. – М. : РЕМА, 2006. – С. 58–68.
2. Вербицкий А. А. Концепция знаково-контекстного обучения в вузе / А. А. Вербицкий // Вопросы психологии. – 1987. – № 5. – С. 33.
3. Гончарова М. В. Кейс-метод в обучении иноязычному общению менеджеров / М. В. Гончарова // Студент и учебный процесс: иностранные языки в высшей школе. Сборник научных статей / [Под ред. Ю. Б. Кузьменковой]. – М. : Центр по изучению взаимодействия культур ФИЯ МГУ им. М. В. Ломоносова, 2004. – Вып. 5. – С. 95–100. – (Дискуссионный клуб FLT: современные тенденции и опыт профессионалов).
4. Гребенькова Г. В. Кейс-метод у професійному навчанні [Електронний ресурс] / Г. В. Гребенькова // НМЦ ПТО в Одеській області. – Режим доступу : <http://docus.me/d/904577> – 11 січня 2001. – 6 с.
5. Дубиніна Г. А. Технология применения кейс-анализа в процессе обучения иностранному языку / Г. А. Дубиніна // Инновационные подходы в обучении иностранным языкам. – М. : Рема, 2010. – С. 81–90.
6. Долгоруков А. М. Case study как способ понимания / А. М. Долгоруков // Практическое руководство для тьютера системы Открытого образования на основе дистанционных технологий. – М. : Центр интенсивных технологий образования, 2002. – С. 21–44.
7. Куимова М. В. Метод case-study в обучении иностранному языку студентов старших курсов неязыковых специальностей / М. В. Куимова, Д. Е. Евдокимов, К. В. Федоров // Филологические науки. Вопросы теории и практики. – Тамбов : Грамота, 2013. – № 3 (21). – Ч. 1. – С. 88–90.
8. Панфилова А. П. Инновационные педагогические технологии / А. П. Панфилова // Активное обучение: учеб. пособие для студ. учре-ждений высш. проф. образования. (3-е изд-е, испр). – М. : Академия, 2012. – 192 с.
9. Рейнгольд Л. В. За пределами CASE – технологий / Л. В. Рейнгольд // Компьютер. – 2000. – №13. – С. 12–14.
10. Шумська С. Є. Використання кейс-методу у професійному навчанні / С. Є. Шумська, Т. В. Бучинська // Хмельницький інститут соціальних технологій Університету «Україна»: збірник наукових праць. – 2013. – № 2 (8). – С. 277–280.

УДК [373.5.091.33:821.161.2]:001.895

Т. М. Шарова, Ю. Г. Пінігіна,

Мелітопольський державний педагогічний університет ім. Б. Хмельницького, м. Мелітополь

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПІД ЧАС ВИКЛАДАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

У статті розглядається необхідність використання інноваційних технологій під час викладання української літератури; визначення ефективності форм і методів застосування інноваційних методик, зокрема електронних підручників, проектних технологій та нестандартних уроків.

Ключові слова: інновація, українська література, електронний підручник, проектна технологія, нестандартний урок.

FEATURES THE USE OF INNOVATIVE TECHNOLOGIES IN THE PROCESS OF TEACHING UKRAINIAN LITERATURE

The article discusses the necessity of using innovation technologies in the process of teaching Ukrainian literature; determined the effectiveness of forms and methods of application of innovative technologies, including electronic textbooks, project technologies and unusual lessons.

Provided that the use of electronic textbooks for the teaching of Ukrainian literature is an essential question of our time, because these books contribute to the development of educational and research activities of students and significantly improve the perception of educational information; focuses on the fact that the project method is focused on independent activity of students and implies the possession of certain intellectual skills of analysis, comparison, synthesis, mental experimentation, prediction, ability to work with different sources of information; stresses that the development of cognitive activity and promote unconventional lessons, which allow to increase the interest of the pupil towards the subject and towards learning process in general.

Revealed that the use of innovative technologies in the process of teaching Ukrainian literature allows also to improve the cultural development of students, contributing to further improve their proficiency in computer technology; it is generalized that at the current stage of formation of society there is an urgent need for the use of innovative teaching technologies in educational activities.

Key words: innovation, Ukrainian literature, electronic textbook, design technology, innovative lesson.

ОСОБЕННОСТИ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ИННОВАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В ПРОЦЕССЕ ПРЕПОДАВАНИЯ УКРАИНСКОЙ ЛИТЕРАТУРЫ

В статье рассматривается необходимость использования инновационных технологий в процессе преподавания украинской литературы; определение эффективности форм и методов применения инновационных методик, в частности электронных учебников, проектных технологий и нестандартных уроков.

Ключевые слова: инновация, украинская литература, электронный учебник, проектная технология, нестандартный урок.

Одна із особливостей сучасної педагогіки – здатність до оновлення, тобто активне застосування інноваційних технологій. Проблема забезпечення інновацій у освітньому процесі досить актуальна. Метою сучасної освіти й усього суспільства є виховання особистості, яка здатна самостійно здійснювати вибір. Сьогодні пріоритетним напрямком в освіті стає розвивальна, культурознавча системи навчання, які спрямовані не на отримання учнями готових знань, а на організацію